

AZERBAYCAN CUMHURİYETİ EĞİTİM BAKANLIĞI
AZERBAYCAN DEVLET İKTİSAT ÜNİVERSİTESİ
TÜRK DÜNYASI İŞLETME FAKÜLTESİ

LİSANS BİTİRME TEZİ
FİNANSAL KİRALAMA İŞLEMLERİ VE MUHASEBE
UYGULAMALARI

HAZIRLAYAN

Sabir HASANOV

1317.01036

BAKÜ – 2017

AZERBAYCAN CUMHURİYETİ EĞİTİM BAKANLIĞI
AZERBAYCAN DEVLET İKTİSAT ÜNİVERSİTESİ
TÜRK DÜNYASI İŞLETME FAKÜLTESİ

LİSANS BİTİRME TEZİ
FİNANSAL KİRALAMA İŞLEMLERİ VE MUHASEBE
UYGULAMALARI

DANIŞMAN
ÖĞR. GÖR. TURAN AHMEDOV

HAZIRLAYAN
Sabir HASANOV
1317.01036

BAKÜ – 2017

ÖZET

Global pazarda, orta ve uzun vadeli kredi kaynaklarının yetersiz oluşu, sermaye piyasasının yeterli gelişmeyi gösterememesi ve kredi faizlerinin maliyetinin yüksek oluşundan, şirketler kaynak sağlamakta güçlük çekmektedirler. Özellikle finansman sıkıntısının üretimi kısıtlayıp, talebin karşılanmadığı pazarlarda piyasanın canlanmasını sağlama ve üretken yatırımları artırmak yönünden finansal kiralama oldukça etkin bir finansman yöntemi olarak değerlendirilebilir.

Bu tezin hazırlanmasındaki amaç, finansman problemi çeken küçük ve orta büyüklükteki işletmelere yeni tanınmaya başlanan finansal kiralamayı tanıtmak, nasıl kullanabileceklerini, kullandıkları takdirde hangi avantajları elde edecekleri ve hangi dezavantajlarla karşılaşabileceklerini ortaya koymaktır. Birinci bölümde muhasebe kavramı, tanımı, fonksiyonları ve ilkeleri hakkında bilgi verilmiştir. İkinci bölümde finansal kiralamanın tanımı, finansal kiralama sözleşmesinin tarafları, türleri, finansal kiralamanın avantaj ve dezavantajları üzerinde durulmuştur. Üçüncü bölümde bir finansal kiralama işlemi yapıldığında bunun gerek kiraya veren gerekse kiracı tarafından nasıl muhasebeleştirilebileceği örnekler ile açıklanmaya çalışılmıştır.

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	i
İÇİNDEKİLER	ii
KISATMALAR LİSTESİ.....	v
TABLolar LİSTESİ.....	vi
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

GENEL MUHASEBE

1.1. MUHASEBE KAVRAMI VE TANIMI.....	2
1.2. MUHASEBENİN FONKSİYONLARI.....	3
1.3. MUHASEBENİN YÖNETİMLE İLİŞKİSİ.....	4
1.4. MUHASEBENİN TEMEL KAVRAMLARI.....	6
1.4.1. Sosyal Sorumluluk Kavramı.....	6
1.4.2. Kişilik kavramı	6
1.4.3. İşletmenin Sürekliliği Kavramı.....	7
1.4.4. Dönemsellik Kavramı	7
1.4.5. Parayla Ölçme Kavramı.....	8
1.4.6. Maliyet Esası Kavramı	8
1.4.7. Tarafsızlık ve Belgelendirme Kavramı.....	8
1.4.8. Tutarlılık Kavramı	9
1.4.9. Tam Açıklama Kavramı	9
1.4.10. İhtiyatlılık Kavramı	9
1.4.11. Önemlilik Kavramı	10
1.4.12. Özün Önceliği Kavramı.....	10

İKİNCİ BÖLÜM

FİNANSAL KİRALAMA

2.1. FİNANSAL KİRALAMA KAVRAMI.....	11
2.2. FİNANSAL KİRALAMANIN TANIMI VE KAPSAMI	12
2.3. FİNANSAL KİRALAMA SÖZLEŞMESİNİN KONUSU	12
2.4. FİNANSAL KİRALAMA SÖZLEŞNESİNİN TARAFLARI.....	13

2.4.1 Kiraya Veren.....	14
2.4.2. Kiracı.....	14
2.4.3. Satıcı	14
2.5. FİNANSAL KİRALAMA TÜRLERİ	14
2.5.1. Sözleşmelerin Süresi Bakımından Kiralamalar	15
2.5.1.1. Faaliyet Kiralaması.....	15
2.5.1.2. Finansal Kiralama.....	16
2.5.1.3. Satış ve Geri Kiralama.....	17
2.5.1.4. Satışa Yardımcı Kiralama.....	17
2.5.2. Sözleşmenin Tarafları Bakımından Finansal Kiralama.....	18
2.5.2.1. Dolaylı Finansal Kiralama.....	18
2.5.2.2. Doğrudan Finansal Kiralama.....	18
2.5.3. Sözleşmenin Konuları Bakımından Finansal Kiralama	19
2.5.3.1. Taşınır (Menkul)–Taşınmaz (Gayrimenkul) Kiralama	19
2.5.3.2 Birinci El-İkinci El Finansal Kiralama.....	20
2.5.3.3. Yatırım Malları-Tüketim Malları Kiralama	20
2.5.3.4. Özel Kiralama.....	20
2.5.3.5. Kapalı Uçlu-Açık Uçlu Finansal Kiralama	21
2.5.4. Mala Ait Yükümlülükler Bakımından Finansal Kiralama	21
2.5.4.1. Brüt Finansal Kiralama.....	21
2.5.4.2. Net Finansal Kiralama	21
2.5.5. Diğer Finansal Kiralama Türleri.....	22
2.5.5.1. Kaldıraçlı Finansal Kiralama.....	22
2.5.5.2. Yüzde Finansal Kiralama	22
2.5.5.3. Gerçek Finansal Kiralama	22
2.5.5.4. Trampa Finansal Kiralama	23
2.5.5.5. Tam Ödemeli Kiralama - Tam Ödemesiz Finansal Kiralama	23
2.5.5.6. Alt Finansal Kiralama.....	24
2.5.5.7. Deneme Süreli Finansal Kiralama.....	24
2.5.5.8. İyileşen Kiralama.....	24
2.5.5.9. Ortaklık Yolu ile Finansal Kiralama	24
2.5.5.10. Seken Ödemeli Kiralama.....	25
2.6. FİNANSAL KİRALAMA SÖZLEŞMESİNİN SONA ERMESİ ..	25
2.6.1. Sürenin Dolması	25
2.6.2. Sözleşmenin Diğer Sebeplerle Sona Ermesi	25
2.6.3. Sözleşmenin İhlal Edilmesi	25

2.7 FİNANSAL KİRALAMANIN AVANTAJ VE DEZAVANTAJLARI.....	26
2.7.1. Finansal Kiralamanın Avantajları.....	26
2.7.1.1. Kiralama Maliyetinin Düşüklüğü	26
2.7.1.2. Riskin Daha Sınırlı Olması.....	26
2.7.1.3. Esneklik Sağlamak	27
2.7.1.4. Faizlerden Ve Enflasyondan Etkilenmemesi	27
2.7.1.5. Yabancı Kaynak Gereksinimini Azaltması	28
2.7.1.6. Teknolojiyi Yakından Takip Edebilme	28
2.7.2. Finansal Kiralamanın Dezavantajları	28
2.7.2.1. Kullanım Serbestliğinin Bulunmaması	28
2.7.2.2. Yüksek Maliyet Riski	29
2.7.2.3. Malın Hurda Değerinden Yoksun Kalınması.....	29
2.7.2.4. Yeniden Değerlemeden Yaralanamama	29
2.7.2.5. Sözleşme Süresinin Yol Açtığı Sıkıntılar.....	30
2.8. DÜNYA ÜLKELERİNDE FİNANSAL KİRALAMA.....	30

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

FİNANSAL KİRALAMADA MUHASEBE UYGULAMALARI

3.1. FİNANSAL KİRALAMA İŞLEMLERİNİN MUHASEBELEŞTİRİLMESİ.....	34
3.2. FİNANSAL KİRALAMAYA AİT MUHASEBE UYGULAMALARI	34
3.2.1. Kiracıya Ait Muhasebe Uygulamaları.....	34
3.2.1.1. Kısa Vadeli Kiralama uygulamaları	35
3.2.1.2. Uzun Vadeli Kiralama Uygulamaları.....	37
3.2.2. Kiraya Verene Ait Muhasebe Uygulamaları	42
3.2.2.1. Kısa Vadeli Kiralama Uygulamaları	43
3.2.2.2. Uzun Vadeli Kiralama Uygulamaları.....	44
SONUÇ	48
KAYNAKLAR.....	49

KISATMALAR LİSTESİ

FKK : Finansal Kiralama Kanunu

KDV : Katma Değer Vergisi

TMS : Türkiye Muhasebe Standartları

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1: Ödeme Planı Tablosu.....	37
--	----

GİRİŞ

Hızla gelişen finansal kiralama, küçük ve orta ölçekli işletmeler için önemli bir finansman kaynağı olmuştur. Finansal kiralama, yatırımcıların yapmak istedikleri yatırımları öz kaynaklarından karşılamak veya banka kredisi ile gerçekleştirmek yerine kullanabilecekleri alternatif finans tekniklerinden birisidir. İşletmeler, faaliyetlerini devam ettirebilmek ve büyümek için yeni yatırımlara ihtiyaç duymaktadırlar. Fakat bu yatırımların finansmanını her zaman öz sermaye ile karşılayamadıkları için finansal kiralamaı tercih etmektedirler. Çünkü finansal kiralama ile işletmeler, bir iktisadi kıymetin mülkiyetine sahip olmak yerine belirli bir süre için belirli periyotlarda taksitler ödeyerek iktisadi kıymetin tüm kullanım hakkını elde edebilecektir.

Finansal kiralama, orta ve uzun vadeli bir finansman tekniği olduğu için ve kısa vadeli bir finansmanın risklerine katlanmaksızın yeni teknolojiden yararlanma imkanı sağladığı için de tercih edilmektedir. Büyük yatırımlar, büyük parasal kaynakları gerektirdiği için yatırımcılar kaynak bulma sorunu yaşamaktadırlar. Bu sorunun çözümünde finansal kiralama, kaynak bulma yöntemi olarak devreye girmektedir. İşte finansal kiralamanın dünyada yaygınlaşmasının en önemli nedenlerinden biri de budur.

Finansal kiralama ile yatırımcılar, gereksinim duyduğu makine, ekipman veya diğer malları kendi olanakları ile satın almak yerine finansal kiralama şirketine aldırarak bu malların kullanım hakkını elde etmiş olurlar. Böylece yatırımcılar satın almanın getirmiş olduğu risklere katlanmaksızın finansal kiralama konusu malın kullanım hakkını elde ederler.

BİRİNCİ BÖLÜM

GENEL MUHASEBE

1.1. MUHASEBE KAVRAMI VE TANIMI

Muhasebe kavramı sözlüklerde hesaplaşma, karşılıklı hesap görme, hesap işleriyle uğraşma, hesapların bütünü, hesap işlerinin yürütüldüğü yer, saymanlık olarak tanımlanır.

Basit bir şekilde işletme, mal ya da hizmet üreten ve satan kurumlar olarak tanımlanmaktadır. İşletmelerin temel amacı, kar elde etmektir. İşletmeler, bu amaç doğrultusunda faaliyet gösterirler. Ekonomik hayatın olmazsa olmazı işletmeleri ve işletmelerdeki çok sayıdaki parasal hareketi düşününüz. İşletmelerin varlığını devam ettirebilmeleri, rakipleri karşısında rekabet edebilmeleri ve geleceğe yönelik yatırım kararlarını alabilmeleri için çok sayıdaki parasal hareketin kayıtlanması, izlenmesi, analizi ve yorumlanması gerekmektedir. Muhasebe ; işletmelerde gerçekleştirilen faaliyetleri sistemli bir şekilde kaydederek sınıflandıran, özetleyerek analiz ve yoruma hazır hale getiren bir sistemdir (Kaygusuz, 2012: 3).

MUHASEBE; işletmeler arası karşılıklı ilişkiler ve işletme içi olaylar sebebiyle işletmenin varlıklarında, kaynaklarında giderlerinde ve gelirlerinde değişme meydana getiren ve para ile ifade edilen olay ve işlemlere ait bilgileri,

- kaydeden,
- sınıflandıran,
- özetleyerek raporlayan,
- analiz edip yorumlayan

ve böylece işletme ilgililerine, amaçlarına uygun yararlı bilgiler sağlayan bilim dalıdır (Yıldırım, 2015: 3).

Muhasebe, işletmenin varlıkları ve kaynakları (sermayesi ve borçları) üzerinde değişmeye sebebiyet veren ve para ile ifade edilen (mali) işlemlere ait bilgileri; kaydetmek, sınıflandırmak, özetlemek, analiz etmek ve yorumlamak suretiyle ilgili kişi ve kurumlara raporlar şeklinde sunan bir bilgi sistemidir (Sürmeli, 2004: 4).

Bir işletmenin varlıkları ve kaynakları üzerinde değişimlere neden olan ve mali nitelik taşıyan ekonomik olayları, öncelikle ortak bir ölçü birimi olan para cinsinden ifade eden, para cinsinden ifade ettiği bu bilgileri kaydeden, sınıflayan, özetleyen, raporlayan ve bu raporları yorumlayarak işletme içindeki ilgi grupları olan yöneticiler ve ortaklar ile işletme dışında kalan kredi kuruluşları, devlet ve tüm kamuoyuna yönelik, anlamlı ve sistemli, mali nitelikte bilgiler üreten bilim dalına “Muhasebe” denir (Özulucan, 2009 : 3).

Muhasebe bilgileri, muhasebe bilgisini kullanan tarafların türüne göre Finansal Muhasebe ve Maliyet Muhasebesini de kapsayan Yönetim Muhasebesi olarak ikiye ayırabiliriz. Finansal Muhasebe işletmeyi yönetenlerin yanı sıra ortaklar, kredi verenler gibi işletme dışı bilgi kullanıcılarına bilgi sağlarken, Yönetim Muhasebesi işletme organizasyonunun çeşitli düzeylerinde yönetici konumunda olan kişilere bilgi sağlar (Cemalcılar ve Önce, 1999: 4).

1.2. MUHASEBENİN FONKSİYONLARI

Muhasebe ilk zamanlar sadece ticari işlemleri kaydedilmesi olarak görülmekteydi. Ekonomi biliminin gelişmesiyle, muhasebe ilave görevler üstlenmeye başlayarak işletmenin temel bilgi kaynağı konumuna ulaştı. Ticari işlemlerin kaydının yanı sıra işletme

yöneticilerinin karar alma ve uygulamaları denetleme faaliyetlerine ışık tutacak bilgi sağlama fonksiyonlarını da üstlenmiş oldu.

Muhasebenin Fonksiyonları aşağıdaki gibi açıklanmıştır (Yıldırım, 2015: 12) :

- Kaydetmek Fonksiyonu - Kaydetme fonksiyonu, belgelere dayalı, parayla ifade edilebilen mali nitelikteki olaylar ve işlemlerin (mal alım satımı, alacağın tahsili, borcun ödenmesi gibi) tarih sırasına göre kaydedilmesini ifade etmektedir.

- Sınıflandırmak Fonksiyonu - Yevmiye defterine tarih sırasına göre yapılan kayıtlar sonucunda çok sayıda bilgi arka arkaya sıralanmış olur. Bu bilgilerin tarih sırasına göre sıralanması işletme ile ilgilenen çeşitli çevrelere yarar sağlamaz. Bu bilgilerin yararlı olabilmesi için anlamlı bir biçimde sınıflandırılması gereklidir.

- Özetleyerek Raporlama Fonksiyonu - , kaydedilmiş ve sınıflandırılmış mali nitelikteki olayları ve işlemleri özetlenerek mali tablolar ve raporlar haline getirilmesi ve ilgili kişilere (devlet, ortaklar, alıcılar, satıcılar vb.) bu raporlar sunulması fonksiyonudur.

- Analiz Etme ve Yorumlama Fonksiyonu - Kaydetme, Sınıflandırma ve Özetleyerek raporlama muhasebenin klasik fonksiyonları olarak belirtilebilir. Ancak muhasebe yardımıyla işletme hakkındaki bilgilerin analiz edilmesi ve yorumlanması büyük önem kazanmıştır. Bu analiz, değerlendirme ve yorumlar işletme ile ilgili çeşitli menfaat gruplarına alacakları kararlarda yardımcı olacaktır.

1.3. MUHASEBENİN YÖNETİMLE İLİŞKİSİ

İnsanların ihtiyaçları çeşitlidir. Bu ihtiyaçları karşılayacak mal ve hizmetleri insanların kendilerinin yaratması olanaksızdır. Değişik mal ve hizmetler farklı kişiler tarafından yaratılır. Dolayısıyla ihtiyaçlarını

gidermek için başkalarının yaratmış olduğu mal ve hizmetlerden yararlanırlar.

İnsanların ihtiyaçlarını gideren mal hizmetlerini ise işletme adını verdiğimiz iktisadi birimler karşılar. İşletmeler mal ve hizmet üretmek için çeşitli faaliyetlerde bulunurlar. İşçi çalıştırırlar, hammadde malzeme satın alırlar, mal alıp satarlar, bunlara bağlı olarak para tahsilatı ve ödemeleri ile çok sayıda benzer işlemler yapılır.

İşletmelerin bu faaliyetleri sırasında varlıklarında ve kaynaklarında değişmeler meydana gelir. Muhasebede yapılan faaliyetleri ve buna bağlı olarak oluşan değişmeleri saptar ve bunları yeni kararlar alınmasında tekrar kullanılabilir bilgiler haline getirir. Bu çerçevede muhasebe verisi yönetim açısından şu şekilde ifade edilebilir; bir işletmede meydana gelen değer ve miktar artış ve azalışlarının sürekli şekilde kaydeden, belirli dönemlerde bunların özetini çıkaran, sonucu saptayan, raporlayan ve bunları yorumlayarak ilgisi bulunduğu kişilere ve kurumlara, amaçlarına uygun yararlı bilgiler sağlayan kaynaklardır.

İşletmelerin faaliyetleri sırasında karşılaştıkları karar durumları, organizasyonunun her kademesinde farklıdır ve farklı bilgiye sahip olmayı gerektirir. Ancak muhasebe verilerinin sağladığı aşağdaki üç çeşit bilgi, organizasyon kademesinin ihtiyaçlarına yanıt veren genel bilgiler niteliğindedir (Hatipoğlu ve Gürsoy, 1979: 6):

- İşlerin nasıl gittiği konusundaki bilgiler
- Önemli sorunları görmemizi sağlayacak bilgiler
- Aynı amaca ulaşmanın birden fazla yolu varsa, en iyi yolun

hangisi olduğunu anlatacak bilgiler

Muhasebe işletme faaliyetlerinin yürütülmesinde ve denetiminde de yöneticilerin en büyük yardımcısıdır. Yönetim geleceğe yönelik faaliyetleriyle ilgili kararların alınmasında muhasebenin önemli rolü

olduğu görülür. Muhasebeden sağlanan bilgilerin veya verilerin analizi yoluyla geliştirilen bilgiler çeşitli işletme kararlarının temelini oluşturur (Güney, 2015: 292).

1.4. MUHASEBENİN TEMEL KAVRAMLARI

Muhasebe işlemleri yerine getirilirken evrensel olarak belirlenmiş ve yaygın kullanım alanına sahip temel kavramlar dikkate alınmaktadır. Bu temel kavramlar; muhasebe bilgisinin ortak bir temele dayanmasını ve bilgilerin kullanıcılarına tutarlı ve karşılaştırılabilir olarak sunulmasını sağlamak üzere oluşturulmuştur. Ayrıca günümüz ekonomik koşulları dikkate alındığında da, muhasebeden elde edilen ortak bir yararlanma alanı yaratmaktadır. Muhasebenin 12 temel kavramı söz konusudur. Bu temel kavramlar aşağıda kısaca özetlenmektedir.

1.4.1. Sosyal Sorumluluk Kavramı

Bu kavram, muhasebenin görevini yerine getirme konusundaki sorumluluğunu belirtmekte ve muhasebenin kapsamını, anlamını, yerini ve amacını göstermektedir. Söz konusu kavram, muhasebenin organizasyonunda, muhasebe uygulamalarının yürütülmesinde ve mali tabloların düzenlenmesi ve sunulmasında; belli kişi veya grupların değil, tüm toplumun çıkarlarının gözetilmesi ve dolayısıyla bilgi üretiminde gerçeğe uygun, tarafsız ve dürüst davranılması gereğini de ifade etmektedir (Akdoğan ve Tenker, 2001:15).

1.4.2. Kişilik kavramı

Kişilik kavramı; işletmenin ortak ya da ortaklarından, yöneticilerden, personelinden işletme ile ticari ilişkisi olan satıcılardan, alıcılardan ve işletme adına çalışan tüm ilgililerden farklı bir kişiliğe ya

da tüzel kişiliğe sahip olduğunu ve muhasebe süreci içinde yapılan tüm kayıtlama ve raporlama işlemlerinin, söz konusu bu tüzel kişilik adına yapıldığını ifade eder. (zulucan, 2009 : 13).

1.4.3. İşletmenin Sürekliliği Kavramı

Bu kavram, kuruluş sözleşmesinde aksi belirtilmedikçe işletmelerin ömrünün sürekli olacağını ifade etmektedir. Bu durum, işletmelerin faaliyetlerini bir sreye bağlı olmaksızın sürdüreceği anlayışıyla faaliyette bulunacağını öngörmektedir. Bu nedenle işletmenin faaliyet süresi, mevcut sahiplerinin yaşam süreleriyle sınırlı tutulmamaktadır. Bu durum ancak sözleşmede aksi bir madde belirtildiği takdirde işletmenin bir süre dahilinde kurulacağını n görmektedir. Bunun dışında işletmeler sonsuz bir süre için kurulmakta olduğu ve ömrünün belli bir sreye bağlı olmadığı kabul edilmektedir (Burak, 2015: 5).

1.4.4. Dönemsellik Kavramı

Dönemsellik kavramı; işletmenin sürekliliği kavramı uyarınca sınırsız kabul edilen ömrünün belli dönemlere bölünmesi ve her dönemin faaliyet sonuçlarının diğer dönemlerden bağımsız olarak saptanmasıdır. Başta devlet, ortaklar, personel, kredi kuruluşları olmak üzere birçok kişi ve kuruluş, işletme çalışmaları sonucundan ulaşılan sonuçları bilmek isteyecektedir. Bu nedenle, işletmenin sonsuz sayılan ömrü belirli aralıklara bölünür ve her bir bölüm bağımsız bir dönemi oluşturur (Yıldırım, 2015: 39).

1.4.5. Parayla Ölçme Kavramı

Parayla ölçülebilen iktisadi olay ve işlemlerin muhasebeye ortak bir ölçü olarak para birimiyle yansıtılmasını ifade eder. Muhasebe işlemleri ulusal para birimi ile yapılır. Uluslar arası ticari işlemler söz konusu olduğunda ise; kullanılan yabancı para biriminin o andaki döviz kuru dikkate alınarak, ulusal para birimine dönüştürme işlemi uygulanarak kayıt yapılır. Bu kavram ekonomik bilgilerin aktarımında ortak bir ölçü birimi ile belirlenmiş sayısal verilerin kullanılarak karşılaştırma ve değerlemelerin daha sağlıklı yapılabilmesini sağlamaktadır (Kızıl, 2014 : 23).

1.4.6. Maliyet Esası Kavramı

Bu kavram kayıtlama aşamasında varlıkların maliyetlerinin ortaya konmasında etkilidir. Kavram, para mevcudu, alacaklar ve maliyetinin belirlenmesi mümkün olmayan veya uygun olmayan diğer kalemler hariç, işletme tarafından edinilen varlık ve hizmetlerin muhasebeleştirilmesinde bunların elde edilme maliyetlerinin esas alınması gereğini ifade eder (Tetik, 1997: 153).

1.4.7. Tarafsızlık ve Belgelendirme Kavramı

Bu kavram, muhasebe kayıtlarının gerçek durumunu yansıtan ve usulüne uygun olarak düzenlenmiş objektif belgelere dayandırılması ve muhasebe kayıtlarına esas alınacak yöntemlerin seçilmesinde tarafsız ve önyargısız davranılması gerektiğini ifade etmektedir. Muhasebede yapılan tüm işlemlerin belgelendirilmesi gerekir. Kayıtlar ve işlemler usulüne uygun bir şekilde belgelere dayanmalı ve gerçeği yansıtmalıdır (Kelle, 2008 : 20).

1.4.8. Tutarlılık Kavramı

Muhasebede kullanılan değerleme yöntemlerinin tutarlılığı önemlidir. Muhasebecinin her özel olay için en uygun muhasebe yöntemini seçerek, yıldan yıla tutarlı şekilde uygulaması gerekir. Muhasebede seçilen politika ve izlenen yöntemler her dönemde aynı şekilde uygulanmalı ve geçerli sebepler ile değişiklik yapılırsa bu değişimin nedenleri ve sonuçları açıklanmalıdır. Benzer işlem ve olaylarda kayıt düzeni ve işlem basamakları değişmemelidir (Öztaş, 2015 : 5).

1.4.9. Tam Açıklama Kavramı

Tam açıklama kavramı; mali tabloların, bu tablolardan yararlanacak kişi ve kuruluşların doğru karar vermelerine yardımcı olacak ölçüde yeterli, açık ve anlaşılır olmasını ifade eder (Yıldırım, 2015: 48).

1.4.10. İhtiyatlılık Kavramı

Bu kavram muhasebe olaylarında temkinli davranılmasını ve işletmenin karşılaşılabileceği risklerin göz önüne alınması gereğini ifade etmekte ve bunun sonucu olarak, işletmeler giderleri ve zararları için karşılık ayırması gerekliliğini, muhtemel gelir ve karları için ise gerçekleşme dönemlerine kadar herhangi bir muhasebe işlemi yapamayacağını ileri sürmektedir (Kelle, 2008 : 20).

1.4.11. Önemlilik Kavramı

Bu kavram, bir hesap kalemi veya mali olayın nisbi ağırlık ve değerinin finansal tablolara dayanılarak yapılacak değerlemeleri veya alınacak kararları etkileyebilecek düzeyde olmasını ifade eder.

Finansal tablolarda sunulan bilginin genel amaçlı kullanımlar için nelerin açıklanması gerektiğini belirlemek amacıyla kullanılmalıdır. Eğer bilgi finansal tabloları kullananların kararlarına etki edecek ise, önemli olacağı düşünülerek açıklanmalıdır (Özulucan, 2009 : 19).

1.4.12. Özün Önceliği Kavramı

Bu kavram, mali nitelik taşıyan işlemlerin muhasibe kayıtlarına yansıtılmasında ve onlara ilişkin değerlendirmelerin yapılmasında, işlemlerin hukuki biçimleri ile özlerinin farklılık göstermesi durumunda, ilgili işletme için ifade ettiği gerçeğin yani, özün esas alınmasını ifade eder (Özulucan, 2009 : 20).

İKİNCİ BÖLÜM

FİNANSAL KİRALAMA

2.1. FİNANSAL KİRALAMA KAVRAMI

Finansal Kiralama kavramı, bir mala sahip olma yolundaki geleneksel düşüncenin, çağımız ekonomik anlayışına uygun olarak değişimi sonucu ortaya çıkmıştır. Asırlar boyunca insanlar varlıklarını devam ettirebilmek için mal edinmek yoluyla güçlü olmak zorunluluğunu hissetmişler, mülkiyetin zenginliğe, zenginliğin güce yol açtığına inanmışlar ve dolayısıyla tüm gayretlerini daha çok mal edinmeye yönlendirmişlerdir.

Genel olarak kiralama, bir malın, demirbaşın ya da herhangi bir ekonomik varlığın kiraya verene ait olan sahiplik hakkının saklı kalması koşuluyla kullanım hakkının bir bedel karşılığında belirli bir süre ile kiracıya devredilmesidir. Tanımdan görüldüğü üzere kiralama işlemi bir tarafında kiraya verenin, diğer tarafında ise kiracının olduğu çift taraflı bir süreçtir. Kirama işlemi kiraya veren ve kiracının beklentilerini karşılamak için “satış ve geri kirala”, “alt kiralama”, “özel kiralama”, “faaliyet kiralaması”, “finansal kiralama” gibi birçok türde gerçekleşmektedir (Akdoğan, 2011: 63-64).

Kiralamada kiralama konusu olan ekonomik varlıkla ilgili tüm risk ve kazançlar kiracıya ait olmakla birlikte, kira sözleşmesinin sona ermesi durumunda kira konusu olan ekonomik varlığın mülkiyet hakkı ise kiracıya geçebilmekte veya geçememektedir. Bu kiralama işlemini gerçekleştiren tarafların kararına bırakılmıştır.

2.2. FİNANSAL KİRALAMANIN TANIMI VE KAPSAMI

Finansal kiralama, bir yatırım malının mülkiyeti kiralama şirketinde kalarak belirlenen kiralar karşılığında kullanım hakkının kiracıya verilmesi ve kiracının bütün yükümlülüklerini yerine getirmesine bağlı olarak sözleşmede belirtilen sözleşme süresi sonunda malın mülkiyetinin sembolik bir bedelle kiracıya geçmesini sağlayan bir finansman yöntemidir.

Finansal Kiralamanın temel felsefesi mülkiyet hakkının içerdiği kullanma, yararlanma ve yok etme yetkilerinden yalnızca yararlanma yani semere elde etme yetkisinin ekonomik olduğu varsayımına dayanmaktadır (Koç, 1999: 3).

Finansal Kiralama; belli bir dönem boyunca bir malın veya aracın kullanım hakkının taraflar arasında kararlaştırılmış kira ödemeleri karşılığında sahibi tarafından kullanıcıya devredilmesine imkân sağlayan sözleşmedir (Erol, 1999: 337).

Finansal kiralama, yatırımcıların yatırımlarını kendi öz kaynakları ile yada banka kredisi ile finanse etmek yerine daha az kaynak ayırarak ve borçlarını daha uzun bir vadeye yayarak, kullanabilecekleri alternatif bir finansman tekniği olarak tanımlanabilmektedir. (Özcan, 2011: 4)

2.3. FİNANSAL KİRALAMA SÖZLEŞMESİNİN KONUSU

Finansal kiralama sözleşmesine taşınır ve taşınmaz mallar konu olabilir. Patent gibi fikri ve sınai haklar bu sözleşmeye konu olamazlar. Taşınır mallar, tüketim ve yatırım malları olarak iki gruba ayrılır. Tüketim mallarını ise dayanıklı tüketim malları ve dayanıksız tüketim malları olarak ikiye ayırmak gerekir. Dayanıklı tüketim malları finansal kiralama konusu olmaktadır.

Buna göre finansal kiralama sözleşmesine konu olabilecek taşınır ve taşınmaz malların özellikleri şu şekilde olmaktadır (Kırlioğlu, 2015:4):

- Kira sözleşmesi süresi sonunda asli niteliği bozulmadan iadesi mümkün olabilecek mallar,
- Kendi başına kullanım olanağı olan mallar,
- Bir malın herhangi bir şekilde mütemmim cüzü veya teferruatı olmayan ve sarf malzemesi niteliğinde olmayan mallar.

Sözleşmeye konu olabilecek mallar şöyle sıralanabilir:

- Taşınır Mallar,
- Taşınmaz Mallar,
- Tapusuz Taşınmazlar,
- Gemiler ve Uçaklar,
- Üst Hakkı ilke Kaynak Hakkı,
- Dayanıklı Tüketim Malları.

Sözleşmeye konu olamayacak mal ve haklarda şunlardır:

- Patent Hakkı, Diğer Fikri ve Sınai Haklar,
- İş Gücü,
- Mahiyetleri İcabı Zilyetlikleri Üçüncü kişilere Devredilmek Zorunda Olan Mallar,
- Kiracıdan Satın Alınmış Olan Mallar,
- Aynen İadesi Mümkün Olmayan Mallar.

2.4. FİNANSAL KİRALAMA SÖZLEŞNESİNİN TARAFLARI

Finansal kiralama işleminde esas olarak üç taraf vardır. Bunlar kiracı, kiraya veren ve satıcıdır (Pekdemir, 2003: 54) :

2.4.1 Kiraya Veren

Finansal kiralama işlemine konu olan varlığın hukuki mülkiyetini üzerinde taşıyan ve sözleşme ile önceden belirlenen kira ödemeleri karşılığında malın zilyetliğini kiracıya devreden taraftır. 3226 sayılı FKK' ye göre finansal kiralama işlemlerini finansal kiralama şirketleri, özel finans kurumları (katılım bankaları), yatırım ve kalkınma bankaları yapabilmektedir.

2.4.2. Kiracı

Hukuki işlem yapabilme yeteneğine sahip olan bütün gerçek veya tüzel kişiler kiracı olabilirler. Kanun gereği kiracı, kira taksitlerini ödemek, malın bakım ve onarımını yaptırarak sigorta primlerini ödemek, sözleşme süresi bitene kadar malın kullanım hakkını bir başkasına devretmemekle yükümlüdür.

2.4.3. Satıcı

Finansal kiralama işlemine konu olan varlığı temin eden kişi veya üretim/pazarlama kuruluşudur. Satıcıların yurt içinde veya yurt dışında olmalarının finansal kiralama işlemine hiç bir sakıncası bulunmamaktadır. Ayrıca satıcılar sattıkları malın üreticisi olabilecekleri gibi sadece ticaretini de yapıyor olabilirler.

2.5. FİNANSAL KİRALAMA TÜRLERİ

Kiralama türleri farklı kriterlere göre sınıflandırılabilir. Literatürde genel olarak finansal kiralama işlemi sürelerine, kiralanan malın konumuna, tarafların ihtiyaç ve pozisyonlarına, vb. ölçütlere göre sınıflandırmalar yapılmaktadır .

2.5.1. Sözleşmelerin Süresi Bakımından Kiralamalar

Sözleşme süreleri bakımından kiralar 4 yere ayrılmaktadır : faaliyet kiralaması, finansal kiralama, sat ve geriye kiralama, satışa yardımcı kiralama.

2.5.1.1. Faaliyet Kiralaması

Faaliyet kiralaması, işletmenin faaliyetleri ile ilgili ihtiyaç duyduğu varlıklar için bir finanslama imkânı sağladığı gibi, kiralanan varlıkla ilgili bir takım servis ve kolaylıklardan yararlanmayı da birlikte sağlayan bir kiralama türüdür (Egemen, 2007: 12).

Bu tür kiralamada, kira konusu olan mal bir kiralama anlaşması ile söz konusu varlığın ekonomik ömrünü kapsamayan daha kısa bir süre için kiralanmaktadır. Bu nedenle kira ödemeleri kiralamaya konu olan malın bedelini karşılamaz. Malın sözleşme sonunda bir hurda değeri vardır. Burada sözleşme belirli bir süreyi kapsadığı halde, önceden belirtilen süreler içinde ihbar yapılarak feshedilebilmektedir. Dolayısıyla kiracıya teknolojik bakımdan modası geçmiş malları geri verme hakkı sağlamış olmaktadır (Tuğlu ve Atila, 2007).

Faaliyet kiralamasında kiralanan varlığın kısa süresi içindeki her türlü bakım, onarım ve sigorta giderleri, hasar ve ziyanından kiraya veren sorumludur. Yine eskime ve aşınma nedeniyle iade tarihinde ortaya çıkabilecek muhtemel fiyat değişikliklerinin riski kiraya verenin üstünde kalmaktadır. Kiracının sorumluluğu sadece sözleşme süresince taahhüt ettiği kirayı ödemekle sınırlı olmakta ve sözleşme, mülkiyet hakkının kiracıya devrini içermemektedir. Faaliyet kiralamasında kiralama süresi kısa olduğundan kiralanan malın, kira sözleşmesinin

devam ettiği süre içinde itfa edilmesi mümkün olmamaktadır (Koç, 2004: 8).

Bu tür kiralamada malın bakım yükümlülüğü finansal kiralama şirketinde olduğundan, bakım onarım masrafları ya kira bedeline ilave edilir ya da ayrı bir sözleşme konusu olur. Bu tip kiralamaya “işletme hakkı kiralaması” veya “kısa süreli finansal kiralama” da denilmektedir (Tuğlu ve Atila, 2007).

2.5.1.2. Finansal Kiralama

Günümüzde en çok kullanılan kiralama türüdür. Kiralama süresi diğer kiralama türlerine göre daha uzundur. Çünkü sözleşme süresi boyunca ya da belirli bir dönemde sözleşmeye son verme hakkı kanuni olarak dondurulmuştur. Bu kiralama türünde kiracı kiralamak istediği malı kendisi seçer ve bir kiralama şirketinden kiralar.

Finansal kiralamada, malın mülkiyet hakkı yasal olarak finansal kiralama şirketinde kalmasına rağmen, ekonomik açıdan kiralanan malın kullanım hakkını kiracıya devreden ve kiracıyı malların fiili sahibi haline getiren uzun süreli bir finansal kiralama türüdür. Bu yöntemde kiracı, kiralanan malların ekonomik ömrünün tamamını kullanma yetkisine sahip olmakta ve mülkiyet dışındaki bütün riskleri ve yararları üstlenmektedir.

Finansal kiralama anlaşmaları, belirlenen bir dönem sona ermeden feshedilemez. Bu yöntemde kiracının ödediği kira miktarlarının toplamı, sözleşmenin bitiminde mal bedelinin tamamen itfa edilmesini sağlamaktadır.

Finansal kiralamayı diğer kiralama türlerinden ayıran özellikler şu şekilde sıralanabilir;

- Makine ve teçhizat gibi değerlere yönelik olması,

- Sözleşmenin bakım ve onarımı kapsamaması,
- Sözleşmenin genellikle orta veya uzun vadeli olması,
- Leasing yoluyla kiralanan ekipmanın genellikle ilk kiralama döneminde amortismanına tabi tutulmasıdır.

Yukarıdaki yapılan açıklamalar ışığında finansal kiralama kısaca, “bir malın yatırımcı tarafından satın alınması yerine bir kiralama şirketi tarafından alınıp, yatırımcıya belli bir dönem kiralınmasıdır” şeklinde tanımlanabilir. Yatırımcı kira taksitlerini kiralama firmasına bir kira planı çerçevesinde öder. İşletmeler finansal kiralama ile yatırım mallarını satın almak yerine, kiralarak sermayelerini diğer ihtiyaçlarının karşılama da kullanır. İşletmeler açısından alternatif bir finansman kaynağıdır (Aktağ, 2011: 476).

2.5.1.3. Satış ve Geri Kiralama

İşletmeler, “Sat ve geriye kirala” şeklindeki finansal kiralama işlemlerine, genellikle nakit sıkışıklığının olduğu dönemlerde başvururlar. Bu tür kiralama işlemlerinde, kiralama konusu mal, malın sahibi işletme tarafından bir finansal kiralama şirketine satıldıktan sonra yapılan bir kiralama sözleşmesi ile geriye kiralınmaktadır. İşlem sonucundaki tek değişiklik, işletmenin bilançosundaki varlık kompozisyonunda olmakta, duran varlıklardaki azalışa karşın, dönen varlıklarda bir artış söz konusu olmaktadır (Erol, 1999 : 50).

2.5.1.4. Satışa Yardımcı Kiralama

Satışa yardımcı kiralama yönteminde satıcı firmalar müşterilerine, kendileri tarafından sağlanamayan vadeleri kiralama yoluyla önermektedirler. Kiralama yapmayı kabul eden müşterilerini, kiralama şirketinin istediği belgelerle beraber kiralama şirketine gönderirler.

Kiralama şirketi gerekli olan krediyi tahsis eder ve müşteriyle bir sözleşme yapar. Sözleşmenin yapılmasından sonra, söz konusu malı satıcıdan peşin olarak satın alır ve yatırımcıya kiralar. Böylelikle satıcı peşin mal satarken müşterinin aynı malı vadeli olarak ödemesine imkân sağlar. Bir anlamda kendi satışlarını arttırmak ve peşin satış yapabilmek için kiralama şirketinin pazarlama birimi olarak çalışmaktadırlar (Güzel, 1996 : 15).

2.5.2. Sözleşmenin Tarafları Bakımından Finansal Kiralama

Sözleşmenin tarafları bakımından kiralamaları, dolaylı ve doğrudan finansal kiralama şeklinde sınıflandırabiliriz (Günay, 2013: 9);

2.5.2.1. Dolaylı Finansal Kiralama

Dolaylı finansal kiralamada; satıcı ile kiracı arasına kiralama şirketi girmektedir. Kiralamaya konu olan mal kiracı tarafından seçilmekte olup kiralama şirketi ile satıcı firma arasında bu mal için alım satım sözleşmesi yapılırken kiracı ile de kiralama sözleşmesi yapılır. Kiracı teslim ile birlikte hasar ve bakım giderlerini de üstlenmiştir.

Yukarıdaki açıklamadan da anlaşılacağı üzere dolaylı finansal kiralamada üç taraf bulunmaktadır. Diğer kiralama türlerinde olduğu gibi bu kiralama türünde de kiralamaya konu olan mal, kiralama şirketi tarafından satın alınarak sözleşme çerçevesinde kiracıya devredilir.

2.5.2.2. Doğrudan Finansal Kiralama

Doğrudan finansal kiralamada; kiralamaya konu olan iktisadi kıymet, kiracıya direkt satıcı tarafından devredilmekte olup, kiralama

şirketi satıcının sözleşmesini devir almak şartıyla, alıcının yerine geçmektedir. Yapılan teslim giderleri ve bakım giderleri satıcıya aittir.

Doğrudan kiralamada, bir varlığın kullanımını hakkı daha önceden kiracıya ait değildir. Kiracı ile bir üretici, bağımsız kiralama şirketi veya finans kurumu kiralama sözleşmeleri içine girebilir.

Yukarıdaki açıklamalardan da anlaşılacağı gibi doğrudan kiralama da iki taraf bulunmaktadır. Bir taraf imalatçı veya satıcıyı, diğer taraf ise kiracıyı ifade etmektedir. Bu iki kiralama yöntemini birbirinden ayıran en önemli fark kiracı ile kiraya veren yapılan kiralama sözleşmesine katılma biçimidir. Doğrudan finansal kiralamada konu olan mal kiracıya direkt satıcı tarafından devredilirken, dolaylı finansal kiralamada konu olan mal finansal kiralama şirketi aracılığıyla kiracıya devredilir.

2.5.3. Sözleşmenin Konuları Bakımından Finansal Kiralama

Sözleşmenin konuları bakımından kiralamaları, aşağıdaki gibi sınıflandırabiliriz (Dolu, 2006 : 11) ;

2.5.3.1. Taşınır (Menkul)–Taşınmaz (Gayrimenkul) Kiralama

Finansal Kiralama sözleşmelerine hem taşınır mallar hem de taşınmaz mallar konu olabilir. Taşınır malların konu olduğu finansal kiralama sözleşmelerine, kara nakil araçları, deniz nakil araçları, bilgisayarlar, makineler gibi özelliği itibariyle kolaylıkla taşınabilen veya taşınması aşamasında bütünlüğü bozulmayan mallar konu olur.

Taşınmaz malların finansal kiralaması, bir taşınmazın alımı veya kiralanması yanında arsa, arazi gibi taşınmazlar üzerine bina inşa edilmesi ve binanın mülkiyetinin finansal kiralama şirketinde kalmak üzere kiralanmasıdır.

2.5.3.2 Birinci El-İkinci El Finansal Kiralama

Bu tür finansal kiralama, kiralama konusu olan malın daha önce kullanılıp kullanılmamasına göre değişmektedir. Kullanılmışsa ikinci el, kullanılmamışsa birinci el finansal kiralama söz konusudur.

2.5.3.3. Yatırım Malları-Tüketim Malları Kiralama

Yatırım malları finansal kiralaması makine, tesisat, alet gibi üretime yönelik yatırı mallarını kapsayan finansal kiralama. Yatırım malları finansal kiralaması kendi içerisinde ikiye ayrılmaktadır:

- Ekipman Kiralama; çeşitli yatırım mallarının tek olarak kiralandığı finansal kiralama biçimidir.
- Tesis Kiralama; Bir işletme tesisatının, taşınır ve taşınmaz tüm donanım araçlarını kapsayacak şekilde, bir bütün olarak kiralanması söz konusudur.

Tüketim malları finansal kiralamasında ise, tüketim mallarının dayanıklı tüketim mallarından olması ve belli bir asgari değeri bulunması gerekmektedir. Tüketim malları finansal kiralama sözleşmeleri, daha çok faaliyet kiralaması şeklinde yapılmaktadır.

2.5.3.4. Özel Kiralama

Özel kiralama; sipariş üzerine özel olarak üretilen ve finansal kiralama şirketi açısından hiçbir değeri olmayan, sadece özel amaçla kullanılan ve sözleşme süresinin sonunda mülkiyeti kiracıya geçen malların kiralanması amacıyla yapılan sözleşmelerdir.

2.5.3.5. Kapalı Uçlu-Açık Uçlu Finansal Kiralama

Kapalı uçlu finansal kiralama, sözleşme süresi sonunda finansal kiralama konusu malın mülkiyetinin kiraya verene ait olduğu kiralama türüdür. Bu tür finansal kiralama kiracının yatırıma sahip olma olanağı yoktur. Açık uçlu finansal kiralama, önceden belirlenen koşullar çerçevesinde finansal kiralama konusu malın mülkiyeti sözleşme süresi sonunda kiracıya geçmektedir.

2.5.4. Mala Ait Yükümlülükler Bakımından Finansal Kiralama

Mala ait yükümlülükler bakımından finansal kiralama, genel olarak kiralama giderlerinin karşılanması bakımından yapılan bir ayrımdır ve iki başlık halinde incelenir (Toroslu, 2011: 13) ;

2.5.4.1. Brüt Finansal Kiralama

Brüt finansal kiralama, kiraya veren kuruluş, kiralama konusu malın tamir, bakım, sigorta vb. giderlerinin karşılanması ile vergi, resim, harç vb. mali sorumlulukların yerine getirilmesinden sorumludur. Bu kiralama türünde masraflar da kira bedelleriyle birlikte kiralama sözleşmesinde yer alır.

2.5.4.2. Net Finansal Kiralama

Net finansal kiralama, kiralama konusu olan mallara ait bakım-onarım masrafları, vergi, resim, harçlar ve sigorta bedelleri gibi giderler kiracı tarafından karşılanmaktadır. Finansal kiralama işlemleri genellikle net olarak düzenlenmektedir.

2.5.5. Diğer Finansal Kiralama Türleri

Yukarıda belirtmiş olduğumuz finansal kiralama türlerinden başka aşağıdaki gibi diğer finansal kiralama türleri de vardır.

2.5.5.1. Kaldıraçlı Finansal Kiralama

Kaldıraçlı finansal kiralama ilk kez 1870 yılında ABD’de Philadelphia’da uygulanan, özellikle büyük sermaye harcamaları gerektiren projelere yönelik kiralama düzenlemelerinde uygulanmakta olup, kiraya verenin kiraya verilecek olan varlığı satın alabilmek için fonları bir başka kredi kurumundan sağladığı finansal kiralama olarak tanımlanabilir. Örneğin, 40 milyon dolarlık bir yatırım için finansal kiralama şirketi 5 milyon dolarlık bir yatırım yapmakta geri kalanının ise bir finans kuruluşundan almaktadır. Bu borç için ise kiralanacak olan varlık teminat olarak gösterilmektedir. Bu şekilde kiracı az miktar parayı riske atarak fazla maliyetli bir varlığa sahip olmaktadır. Her kaldıraçlı kiralama anlaşması yatırım değerine, tarafların özelliklerine göre farklılık göstermektedir (Toroslu, 2011: 14).

2.5.5.2. Yüzde Finansal Kiralama

Yatırımcı şirketin kira bedellerine ilave olarak bir önceki dönem gelirlerinden bir yüzde ile hesaplanan kar payını kira olarak ödeme zorunluluğunun bulunduğu finansal kiralama çeşidine denir (Ergül ve Dumanoglu, 2003: 34).

2.5.5.3. Gerçek Finansal Kiralama

Kiracıya, kiralanmış varlığı kira süresi sonunda normal piyasa değerinden satın alma hakkı veren, kiraya verenin malik sıfatıyla vergi avantajlarından yararlanarak bu avantajları kiracıya yansıttığı ve

kiracının kira ödemelerini gider yazdığı bir kiralama türüdür. Ülkemiz uygulamasında kira ödemelerinin tamamı değil finansal kiralama taksitlerinin anapara dışında kalan faiz kısmı giderleştirilebilmektedir. Anaparaya denk gelen kısımlar ise sözleşme başında kiracı tarafından kullanım hakkı olarak aktifleştirilip, amortisman yoluyla itfa edilerek giderleştirilmektedir.

2.5.5.4. Trampa Finansal Kiralama

Takas veya Swap şeklinde finansal kiralama da denir. Bu tür finansal kiralamada kiracının, finansal kiralamaya konu olan makine ve teçhizatın bakım ve onarım masraflarından korunabilmesi ve bakım ve onarım ile ilgili zaman kaybına uğramaması için söz konusu malları değiştirebilmesine olanak verilmektedir (Toroslu, 2011: 14).

2.5.5.5. Tam Ödemeli Kiralama - Tam Ödemesiz Finansal Kiralama

Finansal kiralama sözleşmelerindeki bu ayrım “Tam Amortisman Sözleşmeleri” ve “Kısmi Amortisman Sözleşmeleri” olarak da isimlendirilebilmektedir. Tam ödemeli finansal kiralama, finansal kiralama şirketinin, kiracı ile yaptığı sözleşme çerçevesinde, yapılacak kira ödemelerinin sadece kiralamaya konu malın alınması için yapılmış olan yatırım harcamalarını değil, bu fonun alternatif getirilerini de (fırsat maliyetini de) ifade etmektedir. Tam ödemeli finansal kiralama sözleşmelerinde sözleşme süresi sonunda kiralama konusu malın bir artık değeri oluşmaktadır. Bu artık değerden kiracının yararlanabilmesi için, artık değerın sözleşmenin oluşturulduğu anda hesaplanarak kiracı lehine hesaba yatırılabilir ya da sözleşme sonunda kiracının artık değerden yararlanabilmesi için sözleşmeye çeşitli opsiyonlar eklenebilir. Kira sözleşmesinin, fesih edilemeyen dönemi içindeki kira bedelleri

toplamlarının kiralanana varlığın maliyetini karşılamadığı kiralamalara ise tam ödemesiz finansal kiralama adı verilmektedir (Altop, 2006: 54).

2.5.5.6. Alt Finansal Kiralama

Bu tür kiralamada kiraya veren, kiralanana varlığın kullanım hakkını kiracıya devreder. Kiracı da aynı varlığı üçüncü bir kişiye aynı şartlarda devredebilir.

2.5.5.7. Deneme Süreli Finansal Kiralama

Bazı kiralamalar, altı ay ile bir yıl arasında değişen deneme süresine izin vermektedir. Bu süre içerisinde, kiracılar, makinenin beklenen işi yapıp yapmadığına ve daha önemlisi gelir oluşturup oluşturmadığına karar verirler. Verilen karar sonucunda kiralamanın yapılıp yapılmayacağına, yapılacak ise hangi şartlarda ve ne kadarlık bir zaman dilimi içinde yapılacağına karar verirler .

2.5.5.8. İyileşen Kiralama

Trampa kiralamaya benzemektedir. Fakat burada makina veya teçhizatın değiştirilmesi gerekçesi tamir-bakım masrafları değil, teknolojik açıdan eski teçhizatın yenisiyle değiştirilmesidir.

2.5.5.9. Ortaklık Yolu ile Finansal Kiralama

Kiralanacak malın pahalı olması veya firmanın ihtiyacının üstünde bir kapasiteye sahip olması durumunda, söz konusu malın birden fazla kiracı tarafından kiralanması yöntemidir.

2.5.5.10. Seken Ödemeli Kiralama

Makina ve teçhizat, yılın belirli dönemlerinde üretimde kullanılmıyorsa, kira sözleşmesi kira ödemelerinin makina ve teçhizatın kullanıldığı dönemlerde yapılması şeklinde düzenlenebilir.

2.6. FİNANSAL KİRALAMA SÖZLEŞMESİNİN SONA ERMESİ

Finansal kiralama sözleşmesi çeşitli şekillerde sona erebilmektedir. Bunlar aşağıda açıklanmıştır (Kocahanoğlu, 2000: 199) ;

2.6.1. Sürenin Dolması

Sözleşme kararlaştırılan sürenin dolmasıyla son bulur. Ancak, taraflardan her biri sürenin bitiminden en az üç ay önce bildirilmek kaydıyla, mevcut veya yeni şartlarla sözleşmenin uzatılmasını talep edebilir. Sözleşmenin uzatılması tarafların anlaşmasına bağlıdır.

2.6.2. Sözleşmenin Diğer Sebeplerle Sona Ermesi

Sözleşme; şirketin sona ermesi, tüzel kişiliğinin hitamı, kiracının iflası veya aleyhine yapılan bir icra takibinin semeresiz kalması, kiracının ölümü veya fiil ehliyetini kaybetmesi veya işletmesini tasfiye etmesi hallerinde, sözleşmede aksine bir hüküm yoksa sona erer.

2.6.3. Sözleşmenin İhlal Edilmesi

Kiraya veren, finansal kiralama bedelini ödemede temerrüde düşen kiracıya verdiği otuz günlük süre içinde de ödenmemesi halinde, sözleşmeyi feshedebilir. Ancak sözleşmede, süre sonunda mülkiyetin kiracıya geçeceği kararlaştırılmış ise, bu süre altmış günden az olamaz.

Taraflardan birinin sözleşmeyi devam ettirmesinin beklenemeyeceği durumlarda, sözleşme feshedilebilir .

2.7 FİNANSAL KİRALAMANIN AVANTAJ VE DEZAVANTAJLARI

Finansal Kiralamanın temelde iki tarafı olup, finansal kiralama işleminin doğrudan bu taraflar üzerine olumlu ve olumsuz bazı etkileri olmaktadır. Her ülkede bu avantaj ve dezavantajlarda farklılık olabilmektedir. Bu bölümde genel olarak finansal kiralamanın kiracı, kiraya veren ve ülke ekonomisi açısından avantaj ve dezavantajlarına kısaca değinilecektir.

2.7.1. Finansal Kiralamanın Avantajları

Finansal Kiralamanın avantajlarını aşağıdaki gibi sınıflandırılmıştır.

2.7.1.1. Kiralama Maliyetinin Düşüklüğü

Finansal kiralama konusu mal, kiralama sözleşmesi sona erinceye kadar finansal kiralama şirketinin mülkiyetinde bulunmaktadır. Böyle bir garantiye sahip olan finansal kiralama şirketleri kiracıya maliyet yönünden diğer kredi kuruluşlarından daha fazla avantaj sağlamaktadır. Böylece kiralama maliyeti düşürülmüş olmaktadır (Koç, 1999: 13).

2.7.1.2. Riskin Daha Sınırlı Olması

Son yıllarda teknolojinin süratle geliştiği göz önüne alınırsa, yatırım için kullanılan malların, teçhizatların vb. satın alma alternatifine karşın kiralınması daha az risk taşımaktadır. Kiralamaya tabi mallar teknik ömürlerini doldurmadan demode olduğu takdirde risk unsuru

makine ve teçhizatın sahibine ait olmaktadır. Bu durumda firma riski finansal kiralama şirketi üzerinde bırakabilir. Kiralama, faaliyet kiralaması ise bu takdirde sözleşmeye eklenecek bir madde ile kiralamaya tabi malın ihtiyacı karşılar durumda olmaması gibi durumlarda kiracıya makinenin değiştirilerek verilmesi hakkı sağlanabilir (Koç, 1999: 13).

2.7.1.3. Esneklik Sağlamak

Kiralamanın esneklik yönünden üstünlüğü, kira süresinin nispeten kısa ve finansal kiralama kurumunun kira süresi içinde yatırımın geri ödenmesini amaçlaması halinde geçerli olduğudur. Kiranın miktarları ve ödeme planları kiracı ve finansal kiralama şirketinin ortak mutabakatlarıyla ve kiracının ödeme gücü dikkate alınarak belirlenmektedir (Koç, 1999: 14).

2.7.1.4. Faizlerden Ve Enflasyondan Etkilenmemesi

Şirketler yapılan sözleşmelerde kira tutarlarının miktarlarını kiralamanın başında bilmektedirler ve bu tutarlar bir yıllık süre içinde sabit kalmakta, kiracı kuruluş, faiz hadlerindeki değişikliklerden etkilenmemekte ve enflasyona karşı da korunmuş olmaktadır. Böyle bir kiralama uygulaması ile maliyet dondurulmuş olduğundan daha sıhhatli bir bütçe yapabilmek de mümkün olmaktadır. Bir başka finansman kaynağı olan banka kredilerinde ise, faiz oranlarındaki değişiklik ve kredi piyasalarındaki daralmalar, kaynakların maliyetini etkilemektedir. Bu nedenle kaynakların maliyetini önceden kestirmek zorlaşmaktadır. (Koç, 1999: 17)

2.7.1.5. Yabancı Kaynak Gereksinimini Azaltması

İşletmenin üretime geçebilmesi için gerekli olan araç, gereç, bina ve öteki tüm donanımların sağlanmasında, orta ve uzun süreli borç bulmada güçlüklerle karşılaşılabilir. İşletme, daha kuruluş aşamasında içine düştüğü bu sıkıntıdan, gereksinim duyduğu tüm taşınır ve taşınmaz işletme donatılarını finansal kiralama yoluyla sağlayarak kurtulabilir (Erol, 1999: 12).

2.7.1.6. Teknolojiyi Yakından Takip Edebilme

Finansal kiralama yeni teknolojilerin ülkeye getirilmesine olanak tanımaktadır. Finansal kiralama konusu varlığın ekonomik ömründen daha kısa bir süre ile kullanılıp sonra yerine yeni teknolojiye dayanan bir başkasının kiralanması mümkündür.

2.7.2. Finansal Kiralamanın Dezavantajları

Her finansman tekniğinin olduğu gibi finansal kiralama tekniğinin de sakıncalı bazı yönleri bulunmaktadır. Aşağıda bu sakıncalara kısaca değinilecektir (Fatih, 2011: 16) ;

2.7.2.1. Kullanım Serbestliğinin Bulunmaması

Finansal kiralama tekniğinde malın mülkiyeti kiraya verende bulunduğu için kiracı sözleşme konusu malı dilediği gibi kullanamayacaktır. Satın alma halinde yatırımcı malı üzerinde her türlü değişikliği yapabilecek, onu ihtiyaçlarına göre kullanabilecektir.

Finansal kiralamada ise kiracı tüm bunlar için kiraya verenden izin almak zorundadır. Bunun yanı sıra kiraladığı malın kullanımında

gereken özeni göstermek, kiraya veren tarafından malın bakımının ve kontrolünün yapılmasına izin vermek zorundadır.

2.7.2.2. Yüksek Maliyet Riski

Temel kira süresi boyunca kiracı sözleşmeye bağlı kalmaktadır. İşletme açısından satışların gerilemesi ya da fiyatların düşmesi söz konusu olduğunda, finansal kiralamanın yol açtığı yüksek sabit giderler tehlikeli sonuçlara yol açabilmektedir.

2.7.2.3. Malın Hurda Değerinden Yoksun Kalınması

Enflasyonun yüksek olduğu ülkelerde, malların hurda değerleri büyük tutarlara ulaşabilmektedir. Ancak, özellikle malın sözleşme süresince kullanıldıktan sonra finansal kiralama şirketlerine iade edildiği hallerde, kiracı malın hurda değerinden yoksun kalmaktadır. Bu nedenle, hurda değerleri yüksek olan sabit kıymetleri satın almanın, özellikle faaliyet kiralaması şeklindeki kiralamaya göre daha avantajlı olduğu söylenebilir. Fakat kiralama işlemi finansal kiralamaysa ve sözleşmede, kiralama sözleşmesinin süresi sona erdikten sonra kiracının malı satın alabileceği belirtilmiş ise, satın almanın finansal kiralamadan daha avantajlı olduğunu söylemek kolay değildir.

2.7.2.4. Yeniden Değerlemeden Yaralanamama

Yeniden değerlendirme değerinden yararlanma hakkı, amortismanına tabi iktisadi değeri aktifinde bulunduran firmada bulunmaktadır. Finansal kiralama işlemlerinde sabit kıymet finansal kiralama şirketinin aktifinde bulunduğu için bu imkandan kiracı yerine finansal kiralama şirketi yararlanmaktadır.

2.7.2.5. Sözleşme Süresinin Yol Açtığı Sıkıntılar

Finansal kiralama sözleşmelerinin belli bir süreyle feshedilmeyeceği belirlenmektedir. Aynı zamanda sözleşmenin finansal kiralama şirketi tarafından, kiracıdan kaynaklanan nedenlerle feshi halinde, kiracının hem malı iade etmekle hem de vadesi gelmemiş kira bedellerini ödemekle yükümlü olduğu, ayrıca finansal kiralama şirketinin bunu aşan zararından da sorumlu bulunduğu ilgili mevzuatta yer almaktadır. Halbuki kiracı ihtiyaç duyduğu varlığı finansal kiralama yoluyla edinmek yerine satın alma yoluyla edinse, satın aldığı malı böyle bir süreyle kayıtlı kalmaksızın satabilecek veya yerine başka bir mal edinme olanağına sahip olabilecektir.

2.8. DÜNYA ÜLKELERİNDE FİNANSAL KİRALAMA

Bir sıra ülkelerde yapılan araştırma sırasında finansal kiralama kavramının bu ülkelerin mevzuatlarında geçerli olduğu tespit edilmiştir. Aşağıda belirtilen ülkelerde finansal kiralamanın tarafları kiracı, kiraya veren ve satıcı olmasına rağmen, finansal kiralama sözleşmesi esasen kiracı ve kiraya veren arasında bağlanmaktadır. Finansal kiralama sözleşmesinin süresi kiralanmış malvarlığının esas değeri ve faiz oranına bağlıdır. Öyle ki, kiralayan taraf kiralanmış malvarlığının değerini ve ona uygun hesaplanan faiz tutarını finansal kiralama sözleşmesinde belirlenen sürede ödemek zorundadır.

ABD finansal kiralama sözleşmesine göre kiralayan taraf ödeme süresinin sonunda malvarlığı sahibi olur. Finansal kiralama süresi kiralanmış malvarlığının yüzde 75'ne eşit veya ondan fazladır. Kiralama ücretinin ödenecek miktarı emlakın kiralama öncesine olan piyasa

fiyatının yüzde 90'nına eşit veya fazla olduğu durumlarda kiralama sözleşmesi finansal kiralama kabul edilir.

Fransa Cumhuriyeti'nde kiralama kavramı bankacılık sisteminin bir parçası olup, Bankalar Hakkında Kanunla düzenlenmektedir. Türüne bağlı olarak, finansal kiralamada kiralanmış varlıkların sahipliği kiralama süresinin sonunda her iki tarafa (kiracı ve kiraya veren) geçebilir. Her iki taraf için vergiye tabi tutulma şartları aynıdır. Kiraya verenin kazancından her zaman gelir vergisi tutulur. Aynı zamanda, finansal kiralama şirketi kiralamanın taraflarından asılı olarak düz çizgi, azalan denge ve mali amortismanlardan birini seçme hakkı vardır. Varlıkların kullanım süresi vergi organı tarafından belirlenmektedir. Kiracı ve kiraya veren taraf her ikisi KDV-ye tabi tutulmaktadır.

Türkiye'de finansal kiralama "Türk Finansal Kiralama Kanuna" göre düzenlenmektedir. Kiralamada mülkiyetin sahipliği kiralama döneminin sonuna kadar kiracı tarafa geçiyor. Bunun yanı sıra, kiralama işleminin finansal kiralama olarak kabul edilmesi için kiracı tarafa kiralama döneminin sonuna kadar mülkiyetin piyasa değerinden düşük fiyata alma imkanı, kiralama ödenişlerinin değeri kiralamaya verilmiş varlığın piyasa değerinin yüzde 90'nına eşit olmak vb. şartlar olmalıdır. Aynı zamanda, doğal kaynakların aranması ve kullanımı konusunda, özellikle, patent, sinema vb. sözleşmeler finansal kiralama olarak kabul edilmiyor. Türkiyede finansal kiralama ile hisse senedi toplumu biçiminde oluşturulmuş şirketler ilgileniyor. Finansal kiralamada kiralama ücretleri esas ve faiz ödemelerine ayrılmıştır. Kiraya veren kiralanmış varlığa göre çekilmiş masraflarını amortisman edemez. Finansal kiralamada kiracı vergi amaçları için aldığı varlığa göre ödediği tutarları amortisman şeklinde gelirden çıkabilir. Amortisman, vergi

amaçları için varlık değerinden asılı olarak, ödenen temel miktara (varlığın değerine) göre hesaplanır. Türkiye yasalarına göre kiracı adi ve hızlandırılmış amortisman yöntemlerinden birini seçme hakkı var. "Türk Finansal Kiralama Kanunu" na göre finansal kiralama şirketleri bu etkinliğe başlayan andan KDV mükellefi olurlar ve onların faaliyetleri kiralama taraflarından ve kiralama amaçlarından asılı olarak yüzde 1, 8 ve 18 oranlarla KDV-ye tabi tutulurlar. Finansal kiralama anlaşmaları ile ilgili belgeler "Türk Finansal Kiralama Kanunu" nun ilgili maddelerine göre mühür ve diğer ilgili masraflardan muaftır.

Estonya yasalarında kiralama sözleşmesi anlayışı “Yükümlülükler Beyanı Kanunu” ile düzenlenir. Kiralama sözleşmesine göre kiraya veren satıcıdan belli nesneyi almayı ve bu nesneyi kiracının kullanımına vermeyi taahhüt eder. Kiralama şirketleri için Estonya'da zorunlu hukuki şekil yoktur. Genellikle bu tür şirketler devlet limitet işletmesi veya özel limitet işletme şeklinde tesis edilir. Kiraya veren kiralama faizinden elde edilen gelirden gelir vergisi ödemek zorundadır. Faiz mükellefi tüzel kişi olunca faiz ödeme kaynağında yüzde 21 oranı ile vergilendirilecektir. Finansal kiralamada kiraya verenin işlemleri malların satışı olarak anlaşılır ve yüzde 20 oranı ile KDV-ye tabi tutulur. Finansal kiralamada kiracı ödediği KDV tutarını gelirden çıkmak hakkına sahiptir.

Rusya'da finansal kiralama Rusya için görece olarak yeni yatırım faaliyet türüdür. Finansal kiralamanın gelişimi için Rusya'da uygun dönem 80-90'lı yıllarda Pazar ekonomisine geçiş sürecinde ortaya çıkmıştır. Finansal kiralama sırasında sözleşmenin 3 tarafı vardır: kiraya veren, kiracı ve kiralama amaçları için mal tedarik eden taraf. Kiralama şirketi tedarikçiden malı alır ve onu kullanmak için kiracıya sunar. Sözleşmenin sonunda mal varlığı sözleşmesinin hükümlerine uygun

olarak malvarlığının sahipliği taraflardan birine geçer. Kiraya veren yürüttüğü işlemlere göre KDV-ye yüzde 20 oranı ile tabi tutulmaktadır. Kiracının KDV-ye tabi tutulmasına gelince ise, belirtildiği gibi, o KDV tutarını doğrudan bütçeye değil, kira ödemelerinin bünyesinde kiraya verene sunar. (Maliyyə Lizininin Vergiyə Cəlb Olunması Üzrə Beynəlxalq Təcrübə, 2016: 17)

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

FİNANSAL KİRALAMADA MUHASEBE UYGULAMALARI

3.1. FİNANSAL KİRALAMA İŞLEMLERİNİN MUHASEBELEŞTİRİLMESİ

1.7.2003 tarihinden itibaren akdedilen finansal kiralama sözleşmelerinde; finansal kiralamaya konu varlık; kiraya verenin aktifinde faiz + anaparadan oluşan bir alacak, kiracının aktifinde ise duran bir varlık ve pasifinde borç olarak gözükecektir. Kiracı, aktifinde yer alan duran varlık üzerinden amortisman ayıracak, yeniden değerlendirme yapabilecek ancak yatırım indiriminden yararlanma hakkı kiraya verene ait olacaktır.

Kiraya veren, finansal kiralamadan doğan alacaklarını; kiracı ise borçlarını reeskonta tabi tutamayacaktır. Diğer taraftan, kiracının ödeyeceği kira taksitlerinin faiz kısmı, finansman gideri kısıtlamasına tabi olacaktır.

3.2. FİNANSAL KİRALAMAYA AİT MUHASEBE UYGULAMALARI

Bu kısımda, finansal kiralama çeşitlerinin en önemli kısmını oluşturan kısa vadeli ve uzun vadeli kiralamaya ait rakamlı örnek üzerinde basite indirgenmiş muhasebe uygulamaları yapılacaktır.

3.2.1. Kiracıya Ait Muhasebe Uygulamaları

Kiracı açısından da finansal kiralamaya ait muhasebe uygulaması kısa vadeli ve uzun vadeli kiralama olmak üzere iki ana başlıkta

toplamak, uygulamanın temel özelliklerini ortaya koymak açısından uygun olur kanısındayız.

3.2.1.1. Kısa Vadeli Kiralama uygulamaları

Daha önce ayrıntılı bir biçimde açıklandığı gibi adi kiralama, faaliyet tipi kiralama, işletme kiralaması olarak da ifade edilen bu tür kiralamada, kiracı tarafından nakden veya hesaben ödenen kira giderleri kiralanan varlığın kullanıldığı fonksiyon türüne göre gider kaydedilir. (örneğin, 730, 740,750,760,770, 780 no'lu hesaplardan ilgili olanına).

Kira süresi, kiralanan varlığın ekonomik ömrünün önemsiz bir kısmını kapsadığından kiralanan varlık kiraya verenin varlıkları arasında yer alır. Amortisman ayırma işlemi de kiraya veren tarafından yapılır.

Kısa vadeli kiralamanın muhasebe uygulaması basittir ve önemli bir özelliği yoktur.

Daha karmaşık olan uzun vadeli kiralamaya ait muhasebe uygulamalarını, daha kolay anlaşılmasına yardımcı olmak bakımından; aşağıda kısa vadeli kiralamaya ait rakamlı basit bir örnek verilmiştir.

Örnek Olay ve Muhasebeleştirilmesi

B firması, A firmasından mamul üretiminde kullanılmak üzere ekonomik ömrü on yıl olan bir makineyi iki yıl süre ile kiralamıştır. Kira sözleşmesine göre kira süresi 01.01.2010'de başlayacak ve 31.12.2011 'de sona erecektir. Kira ödemeleri ise her ayın sonunda olmak üzere 24 taksitte nakden ödenecektir. Aylık kira bedeli 1.000 TL, uygulanan KDV oranı ise % 15'dir.

İstenilen:

1) Kiracı durumunda olan B firmasının Ocak 2000 ayına ait kira ödemesini muhasebeleştiriniz.

<u>31.12.2010</u>		
730 Genel Üretim Giderleri	1.000	
191 İndirilecek KDV	180	
100 Kasa		1.180
Üretimde kullanılan makineye ait Ocak 2000 ayı kira bedelinin ve KDV'nin nakden ödenmesi		
//		

2) B firmasının A firmasına 500 TL nakdi teminat ödediğini ve iki yıl kira bedeli olan 24.000 TL için her ayın sonunda ödenmek üzere 24 adet 1.000'er TL'lik bono imzaladığını, KDV'nin peşin ödendiğini göz önünde bulundurarak; B firmasını gerekli muhasebe kayıtlarını yapınız.

<u>01.01.2010</u>		
226 Verilen Depozito ve Teminatlar	500	
100 Kasa		500
A firması verilen nakdi teminatın kaydı		
<u>01.01.2010</u>		
182 Ertelenmiş Giderler	12.000	
191 İndirilecek KDV	4.320	
282 Ertelenmiş Giderler	12.000	
100 Kasa		4.320
329 Diğer Ticari Borçlar		12.000
429 Diğer Ticari Borçlar		12.000
İki yıllık kira bedeli için verilen senetlerin ve peşin ödenen KDV'nin kaydı		
<u>31.01.2010</u>		
329 Diğer Ticari Borçlar	1.000	
100 Kasa		1.000
Ocak 2000 dönemi kira bedeline ait senedin ödenmesi		
<u>31.01.2010</u>		
730 Genel Üretim Giderleri	1.000	
182 Ertelenmiş Giderler		1.000
Ocak ayına ait kira bedelinin gider kaydedilmesi		
<u>31.12.2010</u>		
429 Diğer Ticari Borçlar	12.000	
329 Diğer Ticari Borçlar		12.000

Uzun vadeli kira borcunun kısa vadeli borca aktarılması

31.12.2010

182 Ertelenmiş Giderler	12.000
282 Ertelenmiş Giderler	12.000

Duran varlıklarda dönem ayırıcı hesapta yer alan peşin kiranın dönem varlıklardaki ilgili dönem ayırıcı hesaba alınması

//

3.2.1.2. Uzun Vadeli Kiralama Uygulamaları

Finansal amaçlı kiralama, veya sermaye kiralaması olarak da nitelenen bu kiralama türünün en belirgin özelliği, kira süresinin kiralanan varlığın ekonomik ömrünün tamamını veya önemli bir kısmını kapsayacak kadar uzun olmasıdır. Diğer özellikleri daha önce açıklanmış olan bu çeşit kiralamada da kiralanan varlığa ait hukuki sahiplik hakkı yine kiraya verene aittir. Ancak, muhasebe uygulamalarında bir mali olayın şeklini değil, aslını esas almayı öngören **özün önceliği kavramı** gereğince ekonomik ömrünün önemli bir kısmı kiracı tarafından kullanılan, çoğu defa kira süresi sonunda kiralana varlığın sembolik bir bedelle kiracıya devredilmesini öngören önemli bir kısmı kiracı tarafından kullanılan, çoğu defa kira süresi sonunda kiralanan varlığın sembolik bir bedelle kiracıya devredilmesini öngören bir çeşit **taksitli vadeli satışa** benzeyen bu kiralama türünde, kiralamaya konu olan varlık kiracının varlıklar arasında yer alır. Amortisman ayırma işlemi de kiracı tarafından gerçekleştirilir. Kiracı açısından sadece gider nitelikte değil, genelde borç nitelikli sonuçta söz konusu olur. **Dönemsellik kavramına** göre dönem ayırıcı hesapların kullanılması zorunluluğu ortaya çıkar. Yine özün önceliği kavramına göre kira bedeli şeklinde ödenen tutarların bir kısmı **ana para** ödemesi, bir kısmı **faiz** ödemesi, bir kısmı da **satış bedeli** ödemesi niteliğini taşır.

Örnek Olay ve Muhasebeleştirilmesi

C Firması ile D Finansal Kiralama Ortaklığı arasında yapılan finansal kiralama anlaşmasının özeti şöyledir:

Kiralanın varlık : Makine

Kira süresi : 5 yıl

Kiralanın varlığın bugünkü piyasa değeri : 150.000 TL

Satın alma tarihi : 01.01.2014

Sözleşme tarihi : 01.01.2014

Ödenecek kira taksitleri : 86.374,41

Kira ödemeleri ve eşit taksitlerle : Her takvim yılının sonunda

Kiralanın varlığın ekonomik ömrü : 5 yıl

Taraflarca kabul edilen zimmi faiz oranı : % 50

Kiralamaya konu makina D firmasının alıp sattığı varlıklardan olup maliyet bedeli 80.000 YTL'dir. Bu bilgileri esas alarak,

- 1) Bu finansal kiralamaya ait ödeme planını (tablosunu) hazırlayalım ve planın nasıl hazırlandığını açıklayalım,
- 2) Ödeme planını esas alarak kiracının muhasebe kayıtlarını yapalım,

1. Ödeme Planı Tablosu

Tarih	Ödemeler	Faiz Ödemesi	Ana Para Ödemesi	Ana Para Borcu
01.01.2014	-	-	-	150.000
31.12.2014	86.374,41	75.000	11.374,41	138.625,59
31.12.2015	86.374,41	69.312,80	17.061,61	121.563,98
31.12.2016	86.374,41	60.781,99	25.592,42	95.971,56
31.12.2017	86.374,41	47.985,78	38.388,63	57.582,93
31.12.2018	86.374,41	28.791,46	57.582,42	0
	431.872,05	281.872,27	150.000	-

- 3) Ödeme planını esas alarak kiraya verenin muhasebe kayıtlarını yapalım.

1. Ödeme Planının (Tablosunun) Açıklanması:

- 1) Kiralanan varlığın piyasa değeri (fatura bedeli) 150.000 YTL'dir.
Bu tutar kiracının ana para borcunun ifade etmektedir.
- 2) Net şimdiki değeri 150.000 TL olan bir tutarın 5 yıl süre ile ve yıl sonunda eşit tutarlarla ödenmesi durumundaki yıllık taksiti şöyle hesaplanmıştır.

Net Şimdiki Değer Faktörü Annüite (ŞDFA) (% 50,5 yıl) x Yıllık
Ödeme = 150.000

$$\text{Yıllık Ödeme} = \frac{150.000}{\text{Net Şimdiki Değer Faktörü Annüite (\%50.5 Yıl)}} = 86.374,41 \text{ YTL}$$

Bu eşitliği şu şekilde ifade edebiliriz.

$$\text{ANA PARA} = \text{KİRA} \times \text{ŞDFA} (\% 50,5)$$

$$150.000 = \text{KİRA} \times 1,736626$$

$$\text{KİRA} = 150.000 / 1,736626$$

$$\text{KİRA} = 86.374,41$$

Sonuç olarak bir yıllık taksitinin 5 katını oluşturan 431.872,05 TL kiracının toplam borcu (kiraya verenin toplam alacağı), olarak ödeme planında yer almıştır.

- 3) Ana para tutan esas alınarak taraflarca anlaşılacak zımni faiz oranına göre faiz hesaplanmıştır. (sütun üçteki tutarlar)
- 4) Son yıla kadar ödenen yıllık taksitlerin bir kısmı faiz, bir kısmı da asıl borç (ana para borcu) ile ilgilidir. Örneğin, birinci yılda ödenen 86.374,41 TL'nin 75.000 TL'si faiz, 11.374,41 TL'si ana para borcu ödenmesidir.
- 5) Ana para borcuna hesaplanan faiz tutarları eklenerek kiracının kiralama işleminden dolayı ödemesi gereken borç toplamı

bulunmuştur (Bu tutar sütun ikinin toplamı olup, 150.000 TL ana para borcu 281.872,54 TL faiz borcu = 431.872,05 TL'dir.)

- 6) Ana para borç toplamı 150.000 TL (sütun beşin ilk satırı), ana para ödeme toplamı 150.000 TL (sütun dördün toplamı) olmuş ve kiracının borcu kalmamıştır.
- 7) KDV hesaplaması tabloya dahil edilmemiştir.
- 8) Tabloya göre kiracının toplam borcu 431.872,05 TL olup, bu tutarın 86.374,41 TL'si kısa vadeli, 345.497,64 TL'si uzun vadeli borç niteliğindedir.

Kiracı C Firmasının Muhasebe Kayıtları

Finansal kiralamanın tüm çeşitlerinde aynı olmak üzere, vergi mevzuatına göre kiracının muhasebe kayıtları aşağıdaki gibi yapılabilir:

<u>01.01.2014</u>	
260 Haklar	150.000
302 Ert. Finansal Kiralama Borç. Mly .	75.000
402 Ert. Finansal Kiralama Borç. Mly.	206.872,05
301 Fin. Kiralama İşlm. Borç	86.374,41
401 Fin. Kiralama İşlm. Borç	345.497,64
Kiralanan varlığın aktive alınması ve finansal kiralama borçların tahakkuk ettirilmesi	
<u>31.12.2014</u>	
301 Finansal Kiralama İşlemler. Borç	86.374,41
780 Finansman Giderleri	75.000
191 İndirilecek KDV	863,74
100 Kasa	87.238,15
302 Ert.Fin. Kira. Borç. Mly.	75.000
Aralık 2014 finansal kiralama taksitinin ödenmesi ve gerçekleşmiş faizin gider kaydı	
<u>31.12.2014</u>	
401 Finansal Kiralama İşlemler. Borç.	86.374,41
301 Fin. Kiralama İşlm. Borç.	86.374,41
Uzun vadeli finansal kiralama borcunun kısa vadeli borca aktarılması	
<u>31.12.2014</u>	
302 Ert. Finansal Kiralama Borç. Mly .	69.312,80
402 Ert. Fin. Kir. Borç. Mly.	69.312,80

Duran varlıklarda, dönem ayırıcı hesapta yer alan peşin faizin dönen varlıklardaki ilgili dönem ayırıcı hesaba aktarılması

31.12.2014

770 Genel Yönetim Giderleri	30.000
268 Birikmiş Amortismanlar	30.000

Dönemin amortisman giderinin kayda alınması

31.12.2015

301 Finansal Kiralama İşlm. Borçlar	86.374,41
780 Finansman Giderleri	69.312,80
191 İndirilecek KDV	863,74
302 Ert. Fin. Kir. Borç. Mly.	69.312,80
100 Kasa	87.374,15

Aralık 2015 finansal kiralama taksitinin ödenmesi

31.12.2015

401 Finansal Kiralama İşlemler. Borç.	86.374,41
301 Fin. Kiralama İşlm. Borç.	86.374,41

Uzun vadeli finansal kiralama borcunun kısa vadeli borca aktarılması

31.12.2015

302 Ert. Finansal Kiralama Borç. Mly .	60.781,99
402 Ert. Fin. Kir. Borç. Mly.	60.781,99

Duran varlıklarda, dönem ayırıcı hesapta yer alan peşin faizin dönen varlıklardaki ilgili dönem ayırıcı hesaba aktarılması

31.12.2015

770 Genel Yönetim Giderleri	30.000
268 Birikmiş Amortismanlar	30.000

Dönemin amortisman giderinin kayda alınması

31.12.2016

301 Finansal Kiralama İşlm. Borçlar	86.374,41
780 Finansman Giderleri	60.781,99
191 İndirilecek KDV	863,74
302 Ert. Fin. Kir. Borç. Mly.	60.781,99
100 Kasa	87.238,15

Aralık 2016 finansal kiralama taksitinin ödenmesi

31.12.2016

401 Finansal Kiralama İşlemler. Borç.	86.374,41
301 Fin. Kiralama İşlm. Borç.	86.374,41

Uzun vadeli finansal kiralama borcunun kısa vadeli borca aktarılması

31.12.2006

302 Ert. Finansal Kiralama Borç. Mly .	47.985,78
402 Ert. Fin. Kir. Borç. Mly.	47.985,78

Duran varlıklarda, dönem ayırıcı hesapta yer alan peşin faizin dönen varlıklardaki ilgili dönem ayırıcı hesaba aktarılması

31.12.2016

770 Genel Yönetim Giderleri	30.000	
268 Birikmiş Amortismanlar		30.000
Dönemin amortisman giderinin kayda alınması		
31.12.2017		
301 Finansal Kiralama İşlm. Borçlar	86.374,41	
780 Finansman Giderleri	47.985,78	
191 İndirilecek KDV	863,74	
302 Ert. Fin. Kir. Borç. Mly.		47.985,78
100 Kasa		87.238,15
Aralık 2017 finansal kiralama taksitinin ödenmesi		
31.12.2017		
401 Finansal Kiralama İşlemler. Borç.	86.374,41	
301 Fin. Kiralama İşlm. Borç.		86.374,41
Uzun vadeli finansal kiralama borcunun kısa vadeli borca aktarılması		
31.12.2017		
302 Ert. Finansal Kiralama Borç. Mly .	28.791,97	
402 Ert. Fin .Kir. Borç. Mly.		28.791,97
Duran varlıklarda, dönem ayırıcı hesapta yer alan peşin faizin dönen varlıklardaki ilgili dönem ayırıcı hesaba aktarılması		
31.12.2017		
770 Genel Yönetim Giderleri	30.000	
268 Birikmiş Amortismanlar		30.000
Dönemin amortisman giderinin kayda alınması		
31.12.2018		
301 Finansal Kiralama İşlm.Borçlar	86.374,41	
780 Finansman Giderleri	28.791,97	
191 İndirilecek KDV	863,74	
302 Ert. Fin. Kir. Borç. Mly.		28.791,97
100 Kasa		87.238,15
Aralık 2018 finansal kiralama taksitinin ödenmesi		
31.12.2018		
770 Genel Yönetim Giderleri	30.000	
268 Birikmiş Amortismanlar		30.000
Dönemin amortisman giderinin kayda alınması		
//		

3.2.2. Kiraya Verene Ait Muhasebe Uygulamaları

Kiraya verene ait muhasebe uygulamaları da kiracıya ait uygulamalara paralel olarak kısa ve uzun vadeli oluşlarına göre yapılacaktır.

3.2.2.1. Kısa Vadeli Kiralama Uygulamaları

Örnek 1 esas alınarak kiraya verene ait kısa vadeli kiralama ile ilgili muhasebe kayıtları aşağıdaki gibi olacaktır.

<u>31.12.2010</u>	
100 Kasa	1.180
649 Diğer ol. Gelir Karlar	1.000
391 Hesaplanan KDV	180
Kiralaya verilen makineye ait kira geliri ve KDV'nin tahsili	
<u>01.01.2010</u>	
100 Kasa	500
426 Alınan Depozito ve Tem.	500
B firmasından alınan nakdi teminatın kaydı	
<u>01.01.2010</u>	
100 Kasa	4.320
120 Alıcılar	12.000
220 Alıcılar	12.000
382 Ertelenmiş Gelirler	12.000
391 Hesaplanan KDV	4.320
482 Ertelenmiş Gelirler	12.000
İki yıllık kira bedeli için alınan senetlerin ve peşin tahsil edilen KDV'nin kaydı	
<u>31.01.2010</u>	
100 Kasa	1.000
120 Alıcılar	1.000
Ocak 2000 ayına ait kira bedelinin gelir kaydedilmesi	
<u>31.01.2010</u>	
382 Ertelenmiş Gelirler	1.000
649 Diğer Ol. Gelir Karlar	1.000
Ocak 2000 ayına ait kira bedelinin gelir kaydedilmesi	
<u>31.01.2010</u>	
120 Alıcılar	12.000
220 Alıcılar	12.000
Uzun vadeli kira alacağını kısa vadeli alacağa aktarılması	
<u>31.01.2010</u>	
482 Ertelenmiş Gelirler	12.000
382 Ertelenmiş Gelirler	12.000
Uzun vadeli yabancı kaynaklarda dönem ayırıcı hesapta yer alan peşin kiranın kısa vadeli yabancı kaynaklardaki ilgili hesaba alınması	
<u>//</u>	

3.2.2.2. Uzun Vadeli Kiralama Uygulamaları

Bu kısımda örnek 2'deki ödeme planına göre satış tipi ve direkt finansmanlı kiralamaya ait muhasebe uygulamaları yapılacak ve diğer uzun vadeli kiralama çeşitlerinin sadece özellikleri üzerinde kısaca durulacaktır.

Satış Tipli Kiralama Uygulamaları

Mamul ve ticari mal satışının bir uzantısı olarak yapılan finansal kiralamayı kiraya veren, şöyle muhasebeleştirir.

01.01.2014	
153 Ticari Mallar	80.000
191 İndirilecek KDV	800
100 Kasa	80.800
Varlığın satın alınması	
01.01.2014	
120 Alıcılar	86.374,41
220 Alıcılar	345.497,64
124 Kazanılmamış Fin. Kira. Faiz Gel.	75.000
224 Kazanılmamış Fin. Kira. Faiz Gel.	206.872,05
600 Satıcılar	150.000
Varlığın finansal kiralamaya verilmesi ve alacağın tahakkuk ettirilmesi	
01.01.2014	
621 Satılan Ticari Mallar Maliyeti	80.000
153 Ticari Mallar	80.000
Satın alınıp satış tipi kiralamaya verilen makineye ait maliyet bedelinin ilgili hesaplara kaydı	
31.01.2014	
102 Bankalar	87.238,15
124 Kazanılmamış Fin. Kira. Faiz Gel.	75.000
120 Alıcılar	86.374,41
391 Hesaplanan KDV	863,74
600 Yurtiçi Satışlar	75.000
2014 yılı taksitinin tahsili ve faiz gelirinin kaydı	
31.01.2014	
224 Kazanılmamış Fin. Kira. Faiz Gel.	69.312,80
124 Kazanılmamış Fin. Kira. Faiz Gel.	69.312,80
Kazanılmamış finansal kiralama gelirlerinin sınıflandırma kaydı	
31.12.2014	

120 Alıcılar	86.374,41
220 Alıcılar	86.374,41
Uzun vadeli finansal kiralama alacağının kısa vadeli alacağa alınması	
31.12.2015	
102 Bankalar	87.238,15
124 Kazanılmamış Fin. Kira. Faiz Gel.	69.213,80
120 Alıcılar	86.374,41
391 Hesaplanan KDV	863,74
600 Yurtiçi Satışlar	69.213,80
2015 yılı taksitinin tahsili ve faiz gelirlerinin kaydı	
31.12.2015	
224 Kazanılmamış Fin. Kira. Faiz Gel.	60.781,99
124 Kazanılmamış Fin. Kira. Faiz Gel.	60.781,99
Kazanılmamış finansal kiralama gelirlerinin sınıflandırma kaydı	
31.12.2015	
120 Alıcılar	86.374,41
220 Alıcılar	86.374,41
Uzun vadeli finansal kiralama alacağının kısa vadeli alacağa alınması	
31.12.2016	
102 Bankalar	87.238,15
124 Kazanılmamış Fin. Kira. Faiz Gel.	60.781,99
120 Alıcılar	86.374,41
391 Hesaplanan KDV	863,74
600 Yurtiçi Satışlar	60.781,99
2016 yılı taksitinin tahsili ve faiz gelirlerinin kaydı	
31.12.2016	
224 Kazanılmamış Fin. Kira. Faiz Gel.	47.985,78
124 Kazanılmamış Fin. Kira. Faiz Gel.	47.985,78
Kazanılmamış finansal kiralama gelirlerinin sınıflandırma kaydı	
31.12.2016	
120 Alıcılar	86.374,41
220 Alıcılar	86.374,41
Uzun vadeli finansal kiralama alacağının kısa vadeli alacağa alınması	
31.12.2017	
102 Bankalar	87.238,15
124 Kazanılmamış Fin. Kira. Faiz Gel.	47.985,78
120 Alıcılar	86.374,41
391 Hesaplanan KDV	863,74
600 Yurtiçi Satışlar	47.985,78
2017 yılı taksitinin tahsili ve faiz gelirlerinin kaydı	
31.12.2017	

224 Kazanılmamış Fin. Kira. Faiz Gel.	28.791,46
124 Kazanılmamış Fin. Kira. Faiz Gel.	28.791,46

Kazanılmamış finansal kiralama gelirlerinin sınıflandırma kaydı

31.12.2017

120 Alıcılar	86.374,41
220 Alıcılar	86.374,41

Uzun vadeli finansal kiralama alacağının kısa vadeli alacağa alınması

31.12.2018

102 Bankalar	87.238,15
124 Kazanılmamış Fin. Kira. Faiz Gel.	28.791,46
120 Alıcılar	86.374,41
391 Hesaplanan KDV	863,74
600 Yurtiçi Satışlar	28.791,46

2018 yılı taksitinin tahsili ve faiz gelirlerinin kaydı

//

Direkt Finansmanlı Kiralamaya Ait Muhasebe Uygulamaları

Yine aynı örneği esas alarak direkt finansmanlı kiralamaya ait muhasebe uygulamalarını yaparsak, kiraya veren açısından durum şöyle olacaktır.

01.01.2014

191 İndirilecek KDV	800
253 Tesis, Makine ve Cihazlar	80.000
100 Kasa	80.800

Kiralanacak makinenin satın alınması

01.01.2014

120 Alıcılar	86.374,41
220 Alıcılar	345.497,64
253 Tesis, Makine ve Cihazlar	150.000
124 Kazanılmamış Fin. Kira. Faiz Gel.	75.000
224 Kazanılmamış Fin. Kira. Faiz Gel.	206.872,05

Kiralama amacıyla satın alınan ve kiralanan makinenin varlıklardan çıkarılması ve kiralamadan doğan alacakların tahakkuk ettirilmesi

31.12.2014

100 Kasa	87.238,15
120 Alıcılar	87.238,15

Ana para ve faiz gelirlerini kapsayan 2010 dönemi taksitinin tahsili

31.12.2010

124 Kazanılmamış Fin. Kira. Faiz Gel.	75.000
642 Faiz Gelirleri	75.000
Tahsil edilen faizin gelir kaydedilmesi	
_____31.12.2010_____	
120 Alıcılar	86.374,41
220 Alıcılar	86.374,41
Ana para faizi kapsayan ve uzun vadeli senetli alacak niteliği taşıyan ikinci taksitin kısa vadeli alacaklara aktarılması	
_____31.12.2010_____	
482 Ertelenmiş Gelirler	66.844.355
382 Ertelenmiş Gelirler	66.844.355
Uzun vadeli yabancı kaynaklarda dönem ayırıcı hesapta yer alan ve bir sonraki yılda gerçekleşmesi gereken faiz gelirinin kısa vadeli yabancı kaynaklarda dönem ayırıcı hesaba alınması	
_____//_____	

2011, 2012, 2013 ve 2014'te 1. ve 2.yevmiye maddeleri yapılacaktır. Bu yıllarda da yıllık taksitlerin tahsili, tahsil edilen faiz gelir kaydedilmesi, alacak senetleri ile dönem ayırıcı hesaplardaki sınıflandırma kayıtları, 2010'deki 3, 4, 5 ve 6. yevmiye maddelerine benzer bir şekilde yapılacaktır. 2014'te 15.000.000 TL tutarındaki makine satış bedeli de ayrıca tahsil edilecektir. Tekrarı önlemek bakımından bu kayıtlamalar yapılmamıştır.

SONUÇ

Genel olarak günümüzde gelişen teknoloji ve de şartlar göz önüne alındığında özellikle yatırımcılar için orta ve uzun vadeli kaynakların önemi kolayca anlaşılabilir. Satın alma veya banka kredisi ile mal edinmenin yaratacağı dezavantajlardan yatırımcının kurtulmasını sağlayan bir yatırım aracı olan finansal kiralama, gelişmekte olan ülkelerde yatırımların finansmanında başvurulabilecek önemli araçlardan biridir. Finansal kiralama sayesinde, işletmeler düşük maliyetlerle finansman sağlarken, finansal kiralamanın getirdiği birçok mali ve hukuki avantajlardan da yararlanmaktadırlar. Bu da günümüz global dünyasında işletmeler açısından çok önemlidir.

Finansal kiralama, gerek yatırımcılar, gerek toplum, gerekse devlet açısından büyük katkılar sağlayan bir finansman yöntemi olarak 20. yy başlarında dünya literatürüne, 20. yy sonlarına doğru da Türkiye ve Azerbaycan literatürüne girmiştir. Dünyada geniş uygulama alanı bulan bu finansman tekniği Türkiye ve Azerbaycan'da dinamik bir şekilde gelişmektedir.

Sonuç olarak işletmelerin büyümeye ihtiyaç duyduğu, rekabetçi piyasa ve globalleşen dünya görüşü çerçevesinde ayakta kalması ve büyümesi için düşük maliyetli, mali ve hukuki yönden avantaj sağlayan yeni finansman yöntemlerini ve bu yöntemlerden finansal kiralamayı uygulamaları faydalı olacaktır.

KAYNAKLAR

AKDOĞAN, Nalan, “**Muhasebe Hata Ve Hilelerinin Meslek Etiği Açısından İrdelenmesi**”, Karamanoğlu Mehmetbey üniversitesi sosyal bilimler enstitüsü, 2001.

ALTOP, Atilla, “**Finansal Kiralama ,Sözleşmesi**”, İstanbul Kültür Üniversitesi Hukuk Fakültesi, 2006.

BAŞKAN, Halil İbrahim, Alternatif Bir Finansman Tekniği Olarak Leasing Ve Muhasebeleştirilmesi. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü, Kahramanmaraş, 2006.

CEMALCILAR, Özgül, Önce Saime, “**Muhasebenin Kuramsal Yapısı**”, Anadolu Üniversitesi, 2009.

KIZIL, Cevdet , AKMAN, Vedat ve d., “Çevre Muhasebesinin Önemi Üzerine Yalova İlinde Bir Araştırma”, **Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**, 2014.

DİNÇERÇ, Hüseyin , “Finansal Kiralama İşlemlerinin Değerlemesi Ve Muhasebeleştirilmesi” , **Makale Vergi Dünyası Dergisi**, 2013.

DURUKAN, Serap, “**Genel Muhasebe**” , Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi

EROL Cengiz, **İşletmelerde Finansal Yönetim**, İmge Kitabevi, Ankara, 1999.

EROL, Ahmet, “Finansal Kiralama”, **Mükellefin Dergisi**, Sayı: 77, 1999.

GÜNGÖRMÜŞ, Ali Haydar , “**Uluslararası Piyasalardaki Gelişime Paralel Olarak Günümüzde Kullanılan Finansman Teknikleri**”, Fatih Üniversitesi İstanbul MYO, 2009.

GÜRSOY, “**Yönetim ve Maliyet Muhasebesi**”, İstanbul, Beta Yayınları, 1999.

GÜZEL, Tülay, “Sorularla Finansal Kiralama”, **İstanbul Ticaret Odası**, Cağaloğlu/İstanbul, 1996.

İSMMMMO, “Muhasebenin Temel Kavramları ve Tekdüzen Hesap Planı”, **İstanbul Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler Odası Yayınları** No:14, 2002

KAYGUSUZ , Sait Y., “**Genel Muhasebe- I**” , Anadolu Üniversitesi, Eskişehir, 2012.

KELLE, Sebahat , “**Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliğlerine Göre Mali Tablo İlkeleri Ve Temel Kavramları**”, Mevzuat Takip Sistemi, 2008.

KIRLIOĞLU, Hilmi , “Türkiye’de Finansal Kiralama İşlemleri ve Muhasebeleştirilmesi”, **Financial Leasing Transactions and Accounting in Turkey Dergisi**, 2015.

KIRMIZITAŞ, Türkân , “Finansal Kiralama Sözleşmesi” Başkent üniversitesi sosyal bilimler enstitüsü (Yüksek Lisans Tezi), 2016.

Koç, Mehmet , **Bütün Yönleriyle Finansal Kiralama**, 1. Baskı, İstanbul: Alfa Yayınları, 1999.

KOÇ, Mehmet, “**Finansal Kiralama**”, Beta Basım Yayım, 2004.

KÖKSAL, Ayşe Gül, “Finansal Kiralama İşlemlerinin Tms 17, Vergi Mevzuatı, BDDK Tebliği Açısından İncelenmesi Ve Muhasebe Uygulamaları”, **Niğde Üniversitesi İİBF Dergisi**, 2013, Cilt: 6, Sayı: 2, 2013.

ORAL Avukat Ortaklığı, “**Leasing Sözleşmeleri**”, İstanbul

ÖZTAŞ, Saadet ve BURAK, Emel, “Kurumsal Yönetim İlkelerinin Muhasebenin Temel Kavramları Açısından Değerlendirilmesi”, **Kırklareli Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi**, 2015.

ÖZULUCAN, Abitter , “**Genel Muhasebe İlkeleri ve Uygulamaları**”, TÜRKMEN KİTABEVİ, 2009.

PEKDEMİR, Recep , “**Finansal Kiralama İşlemlerinde Değerleme ve Raporlama**”, TÜRMÖB Yayınları, Ankara, 2003

Seçkin GÖNEN ve Neslihan AKÇA (2014) , “Finansal Kiralama İşlemlerinin TMS-17 Kiralama İşlemleri Standardı ve Vergi Usul Kanunu Açısından Muhasebeleştirilmesi”, **Muhasebe ve Finansman Dergisi**

SEKMEN, Orhan , “**Kiracının Kira Bedellerini Ödemede Temerrüde Düşmesi Halinde Finansal Kira Sözleşmesinin Feshi Ve Sonuçları**”, TAAD, Cilt:1,Yıl:2, Sayı:6, 2011.

Sürmeli, Fevzi, "**Genel Muhasebe**", Anadolu Üniversitesi Açık öğretim ve İşletme Fakülteleri Yayınları, Eskişehir, 2004.

ŞİMŞEK, Mustafa, “**Finansal Kiralama İşlemlerinin İncelenmesi Ve Muhasebeleştirilmesi**”, 2003.

TUĞLU, Ali , ATİLA, Özkan, “**Finansal Kiralama İşlemleri**”, Yaklaşım yayıncılık, 2007.

UZUN, Pınar, “Türkiye’de Finansal Kiralama Ve Faaliyet Kiralaması”, Yüksek Lisans Tezi, 2016.

YILDIRIM, Murat, “Genel Muhasebe”, Karabük Üniversitesi, **Uzaktan Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi**, 2013.

YÜKÇÜ, Süleyman, “Muhasebe Politikaları, Muhasebe Tahminlerindeki Değişiklikler Ve Hatalar Standardına İlişkin Uygulama Önerileri”, **Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi**, 2012.